

Tillsammans för internationell lyskraft!

Ett visionsprogram för framtidensregionen East Sweden

IDAG ÄR VI HÄR

Megatrenderna förändrar världen – och oss

Framtidsregionen East Sweden, med Östergötland i centrum, penslas tydligt av de megatrender som påverkar hela världen:

Robotisering och automatisering, eller artificiell intelligens, är nästa steg i mänsklighetens utveckling. Utvecklingen kommer aldrig igen att gå så långsamt som den går idag, en ökande andel av oss människor tillmäter den digitala världen lika stor betydelse som den fysiska världen. Hela 85 % av jobben på den arbetsmarknad vi känner idag spås bli automatiserade, och den digitala och fysiska världen kommer att smälta samman allt mer.

Digitaliseringen tog vi svenskar oss an tidigt, idag är det bara några få procent som inte har tillgång till internet. Svenska entreprenörer har varit skickliga på att kapitalisera på internets oändlighet och var tidiga med affärsmodeller byggda på delningsekonomin, ex Spotify. Det är häpnadsväckande att fundera på vad som händer när jordens olika typer av resurser får nya användningsmodeller med digitala plattformar.

Urbaniseringen är starkare i Sverige än på många andra platser, 85 procent av svenskarna bor idag i städer. Den starka urbaniseringsvågen spås förändra världsordningen från 200 länder till drygt 20 dynamiska och snabbväxande storstadsregioner, huvuddelen av dem förväntas finnas i Asien. Vår region ligger nära en av Europas snabbast växande städer – Stockholm.

Globaliseringen. Svensk industri och svenskt näringsliv har under lång tid kunnat verka förhållandevis enkelt över världens nationsgränser, vilket också byggt vårt lands välbefinnande. Vi är ett öppet och exportberoende land känt för framstående teknik, goda karriärmöjligheter och levnadsvillkor. Men vår position i framtiden är inte given. Andra regioner i exempelvis USA, Asien och Afrika är på stark frammarsch, beväpnade med ett enormt befolkningsunderlag präglad av anpassningsförmåga och stort driv för en bättre framtid.

Vi står också inför ett allvarligt **klimathot**. Just nu släpper världen ut flera gånger mer koldioxid än vad atmosfären kan ta hand om. Shootover Day infaller allt tidigare varje år. Experter menar att vi är den sista generationen som kan bekämpa klimatförändringarna.

Frågan är hur långt vi kan pressa planeten innan den slår tillbaka mot mänskligheten - med full kraft - i form av torka, översvämningar och alltför obeboeliga områden. Länder, regioner, organisationer och företag som inte erkänner detta kommer att hamna på efterkälken.

Världen ser också ökande **migrationsströmmar**. Med över 60 miljoner människor på flykt från fattiga, instabila och klimatmässigt utsatta länder har vi bara sett början på en ny folkvandringstid. Tack vare internet kan människor informera sig, planera sina liv och kommunicera med varandra i en global kontext. Många av dessa personer ser vår del av världen, och Sverige, som målet för sina framtidsdrömmar. Det ställer nya krav på hur vi tar emot personer till vårt land, hur lätt de kan inkluderas i vår gemenskap och förväntas bidra till Sveriges och regionens framtid.

Sverige växer och mår i huvudsak bra

Även om vi är ett litet land långt uppe i norr och i tydlig förändring, så har vi en stark position. Sverige har en elfteplats i den globala välfärdsligan, men är omsprungna av våra grannar Danmark och Norge och även Tyskland, Schweiz och USA. En dalande position jämfört med 70-talets fjärdeplats. Ekonomin växer och 2016 lämnade Sverige en utdragen lågkonjunktur, startad i och med finanskrisen, och gick in i en högkonjunktur till del driven av konsumtion och offentligt välfärdsspenderande som en följd av bland annat stor invandring under senare år. Svensk industri ångar på ordentligt och tillverkningsindustrin nådde under 2017 nya rekordnivåer.

2018 står vi inför en valrörelse med utgångspunkt i ett svagt och instabilt regeringsunderlag och en splittrad opposition. Sverige har glidit isär ideologiskt när högerpopulistiska strömningar tagit allt större plats i maktens korridorer, liksom i många andra västländer. Den stora invandringen har satt press på system och institutioner vilket förstärkt polariseringen i samhället. Det råder en känsla av minskad trygghet samtidigt som förtroendet för och konsumtion av traditionella medier minskar. Saker som i förlängningen kan bli ett reellt hot mot vår demokrati.

Vår region växer och har ett smart läge

Tillväxtstråket East Sweden, en funktionell arbetsmarknadsregion från Stockholm till södra Östergötland med ytterligare potential söderut, är ett pärlband av växande kommuner som ligger strategiskt placerade på axeln mellan Sveriges två största städer. Inom 30 mil finns 80 procent av Sveriges BNP, 80 procent av företagen och 80 procent av Sveriges befolkning. Östergötland är Sveriges fjärde största län sett till BNP och hela tillväxtstråket har närmare 700 000 invånare.

Århundredets tillväxtchans

Tillväxtregionen East Sweden har en unik tillväxtmöjlighet när Ostlänken, Sveriges största infrastrukturprojekt i modern tid, ska byggas vid sidan av nuvarande södra stambanan. Den är första delen av ett tänkt höghastighetssystem för att binda samman Sveriges tre storstadsregioner med stationslägen vid Skavsta, i Norrköping och Linköping. Rapporter framtagna av nätverket East Sweden Infra Cluster visar att projektet behöver minst 25 000

årsarbeten över byggtiden, med 2000-3000 årsarbeten/år under de mest intensiva åren. Detta anser vi är århundradets tillväxtchans för näringslivet East Sweden, eftersom det ger stora affärsmöjligheter inom byggnation, stadsutveckling och i de servicenäringar som växer när ett stort antal människor dras till vår region.

Näringslivet behöver fler talanger!

Våra medlemsföretag, liksom svenskt näringsliv överlag, anger "bristen på kompetens" som det allra största tillväxthindret. Det överskuggar tydligt övriga tillväxthinder. I vår region finns 10 000 utannonserade jobb och siffran ökar för varje år. Det räcker med att backa till 2014 så var den siffran cirka hälften så stor. Framförallt är det ingenjör- och IT-kompetens samt byggkompetens som saknas och det finns en lönestegring bland dessa och andra yrken som riskerar att påverka tillväxten negativt, även rensat för ökad köpkraft.

HIT VILL VI INNAN 2022

Öka regionens attraktivitet

Med de utmaningar och möjligheter vår region står inför, behöver vi öka vår regionala attraktivitet och särart. Det är en enkel mening att skriva, men en grannliga uppgift att utföra.

Utifrån sett är vår region ganska lik flera andra svenska regioner. Kännedomen om oss är inte så hög och känslorna som regionen väcker, för dem som inte är födda här, är förhållandevis intetsägande. Här har vi en fantastisk potential att med en tydlig riktning mot framtiden, visa upp vårt produktutbud mycket tydligare och mer kraftfullt. Det är nödvändigt om vi ska ha en position i framtiden och om vårt näringsliv ska få bra förutsättningar till tillväxt. För att lyckas behöver vi vara prestigelösa och inkluderande och inse att konkurrensen inte finns inom regionen, utan utanför oss.

Vi föreslår:

- Fortsätt på den inslagna vägen med en attraktiv East Sweden-kommunikation men satsa minst dubbelt så mycket resurser. Låt East Sweden-kommunikationen omfatta alla tre delarna Business, Living och Visit
- Öka antalet aktiviteter för att sprida East Sweden-varumärket, exempelvis på arbetsmarknadsmässor på alla större universitet
- East Sweden utgår från Östergötland, men låt inte administrativa gränser begränsa kraften i människor och företag som känner samhörighet. Bjud in!

Öka samarbetet över kommungränserna

Den regionala attraktiviteten ökar när alla kommuner visar sin styrka tillsammans. Bara Linköping och Norrköping har tillsammans 300 000 invånare. I historien har städerna lagt tid och energi på att tävla med varandra och till och med att glädja sig åt varandras motgångar.

Så är det inte idag, mycket har förändrats och politiker lyfter fram att samarbetet städerna emellan nu är starkt och livaktigt. Men vi tror att vi kan ännu bättre.

Områden som integration, arbetsmarknadsfrågor, utbildning, besöksnäring, etablering och infrastruktur har potential för samarbete på en helt annan nivå än idag. Om kommuner och näringsliv har fokus på att få talanger och kapital till *regionen*, snarare än till sin egen *kommun*, så kommer de positiva effekterna spilla över i alla kommuner.

Vi föreslår:

- En fullständig samordning av arbetet för fler etableringar, företagsutveckling (t.ex. science parks) och besök
- Berätta tydligt för medborgare och näringsliv om de områden där framförallt regionens största kommuner samarbetar!
- Öppna upp för en utredning om kommunsammanslagningar. Vårt lilla land är uppdelat i 290 byggstenar och många, flera av dem i vår region, har svårt att klara sitt offentliga åtagande idag.

Fler som kan och vill jobba i vår region!

Utmaningen att hitta kompetens är det största tillväxthindret för näringslivet i vår region. Hur kan vi hjälpas åt för att göra situationen bättre?

1. Optimera utbildningssystemet

Utbildningssystemet är uppdelat och konkurrerar delvis inom regionen, vilket verkar bottna i en syn att människor har begränsad vilja att resa för att få utbildning. Det tror inte vi! Finns det en tillräckligt attraktiv utbildning är människor beredda att resa eller till och med flytta för att ta del av den. Det visar flera av Linköpings universitetsutbildningar, liksom Curt Nicolingymnasiets elevunderlag. Först när vi möjliggör resande och studier i hela East Sweden kan vi skapa ett effektivt utbildningssystem som matchar arbetsmarknadens behov. Det behövs därför en enad, regional ansats och specialisering av utbildningar för kompetenser såsom svetsare, bygglidare och programmerare.

Vi föreslår:

- Öppna upp för ett fullskaligt samarbete vad gäller utbildningsfrågor över kommun- och länsgränser i tillväxtstråket East Sweden
- Gör det möjligt att flytta med "skolpengen" över administrativa gränser längs hela tillväxtstråket East Sweden
- Våga sätta tydliga *golv och tak* för antalet utbildningsplatser för att undvika att personer utbildar sig till arbetslöshet
- Starta eller attrahera fler profilskolor med exempelvis internationell profil, språk, matematik och digitalisering
- Gör företagande, entreprenörskap och innovation till ett obligatoriskt moment även i

- grundskola och förskola
- Låt studie- och yrkesvägledare ge råd till våra ungdomar och inte bara informera
- Inför en ny yrkeskategori på plats i skolan, en *jobbkonsult* med bred förankring i arbetslivet och med uppgift att matcha elever till jobb
- Skapa Sveriges mest spektakulära arbetsmarknadsmässa – ”East Sweden Global Future Talent”
- Höj anslagen till yrkeshögskolan och skala upp YH-platserna, statistik visar att mer än 9 av 10 går direkt ut i jobb efter avslutad utbildning

2. Se till att utrikes födda kommer i arbete

Det är vanvettigt att det går ca 8 000 utrikesfödda ingenjörer i Sverige som inte arbetar i sin egen profession, när näringslivet skriker efter just ingenjörer. Eller att det fortfarande tar 5 år innan hälften av nyanlända kommer i arbete.

Vi föreslår:

- Skapa ett nationellt system för validering i samarbete mellan Arbetsförmedlingen och branscherna
- Inför obligatoriska svenskastudier för alla, men med flexibilitet så att studierna kan kombineras med språkinläring genom jobb eller praktik. Det är på arbetet den riktiga språkliga och kulturella integrationen börjar.

Bjud in världen till East Sweden, och för ut East Sweden i världen

Näringslivet i hela tillväxtstråket är beroende av infrastruktur för både människor och gods. Infrastruktur av alla slag, såväl flyg, tåg som vägar och vatten behöver kopplas ihop genom de strategiska noder som flygplatser, tågstationer och hamnar utgör. Regionen är ett starkt logistiskt fäste, och det ska vi fortsätta utveckla som en konkurrensfördel när alltmer handel kräver fler och hållbara transporter. Godset ska ta den kortaste, mest hållbara vägen till sitt mål och människor behöver snabbt och bekvämt kunna ta sig runt i och till vår region men också ut i världen. För många företag är detta av avgörande vikt för att kunna ha kvar verksamheten här.

Vi föreslår:

- Möjliggör för fler flyglinjer i tillväxtstråket, det är många som förlorar värdefull arbetstid på att behöva flyga från Arlanda
- Se till att Ostlänken blir förlängd med en höghastighetsjärnväg som binder ihop Sveriges storstäder.
- Överväg alternativ finansiering så att tillväxteffekterna kommer regionen och Sverige tillhanda så snart som möjligt

Ett företagsklimat som toppar listorna

Det finns flera rankingar över företagens nöjdhet i Sveriges olika kommuner och som olika experter tillmäter olika mycket värde. I Svenskt Näringslivs ranking ligger både Linköping, Norrköping och Nyköping runt plats 100 bland Sveriges 290 kommuner. Det måste vi bara hjälpas åt att förbättra! Vi kan inte nöja oss med något annat än topp 10!

Det handlar i huvudsak om två saker – service och bemötande. Städer som topp-levererar på området har i sitt DNA att kommunens främsta uppgift är att ge god service till sina medborgare och företag, det vill säga de som inbringar skatteunderlaget. Man äter, sover och andas positivitet till företagande!

Vi föreslår:

- Implementera "en-väg-in" för näringslivskontakter och samordna kommunernas enskilda näringslivsenheter i hela tillväxtstråket. Det är en fördel om företag känner igen sig när de har verksamhet i olika kommuner och det underlättar samarbete över kommungränser
- Vad gäller offentlig upphandling, se till att nyttja hela lagutrymmet för sociala villkor och klimatvillkor, så att fler mindre och lokala aktörer kan vara med och lägga anbud.